

ANLEDNING TILL UNDERSÖKNING

Rökklukt och överhettad drossel på äldreboendet X.

UNDERSÖKNINGEN UTFÖRD AV

Hasse Wikberg, räddningstjänsten.

BESKRIVNING AV OBJEKT

Äldreboendet X är inrättat, som ett gruppboende, i en tillbyggnad till en äldre trevåningsbyggnad. Tillbyggnaden utgörs av ett plan med källare och uppfördes år 19xx. Fastigheten innehåller i övrigt en liten idrottsanläggning, vårdmottagning och en del uthyrd till en fackklubb. Ett automatiskt brandlarm, larmöverfört till räddningstjänsten, finns installerat som helskydd inom äldreboendet. Detektorer anslutna till larmet finns också i entréhall, trapphus och vårdmottagning. Tidigare installerat utrymningslarm i idrottsanläggningen har senare lagts in som sektion i anläggningen. I äldreboendet vårdas 8 patienter av personal, vilka utgörs av två dagtid och en natttid. I området runt omkring servicehuset ligger ytterligare vårdinrättningar som tillhör kommunen, inrättningarna X, Y och Z.

BESKRIVNING AV HÄNDELSEN

Söndagsförmiddagen den xx-xx-xx ca kl 10.30 känner personalen rökklukt som tilltar. Man är rädd för kostnaderna och vågar därför inte larma räddningstjänsten utan ringer en föreståndare som upplyser om att en av räddningstjänstens STF bor 100 m från anläggningen. Denne hämtas till servicehuset, känner kraftig rökklukt och informerar RCH i beredskap som åker dit. När RCH kommer fram 10-15 min senare har man hittat orsaken, en överhettad drossel i en lysrörsarmatur, placerad i korridor/gemensamhetsutrymme. Rökspridningen var så pass omfattande att en av patienterna inne på ett av vådrummen fick tydliga lungbesvär. Innan orsaken hittats och åtgärdats hade förberedelser för omflyttning av patienter till annat vårdhem påbörjats.

UNDERSÖKNING

Många glödlampor har på senare tid gått sönder i nämnda fastigheter i området. Enligt uppgift från fastighetsskötaren bytte han, vid ett tillfälle nyligen, ut 47 st trasiga glödlampor. Han uppger att han ständigt får byta trasiga glödlampor. Med anledning av den onormalt höga omsättningen på glödlampor och lysrör har el-företaget Q engagerats för undersökning. Företaget har härvid uppmätt spänningar i anläggningen på 235 volt (se bifogat kurvblad). Man konstaterar att elleveransen ligger på en godkänd nivå men föreslår en sänkning med ett steg i transformatorstation (motsvarande 2,5 % ca 6 volt). Detta skulle påverka livslängden på såväl glödlampor som lysrör. Personalen kunde inte erinra sig om det aktuella lysrören blinkat eller ej, före branden.

Branden utvecklade gott och väl tillräckligt med rök för att utlösa befintlig rökdetektor, placerad knappt en meter från armaturen. Men något larm utlöstes aldrig. Rökdetektorn, av joniserande typ, är placerad mitt emellan aktuell armatur och ett tilluftsdon. Automatlarmanläggningen installerades 19xx och är ej leveransbesiktigad. Revisionsbesiktning utfördes dock xx-xx-xx, utan anmärkning v g detektorns placering. Armaturen lämnades in till elföretaget Z för undersökning. Elanläggningen saknar jordfelsbrytare.

SLUTSATS

Enligt NN, elföretaget Z, är det ej troligt att eventuella överspänningar orsakat överhettningen. Fel i lysrör (ev blinkande) i kombination med åldrade komponenter i armaturen, har med all säkerhet orsakat överhettningen. Att det automatiska brandlarmet ej

utlöstes är troligtvis ett resultat av att detektorn är placerad i luftströmmen från tilluftsdonet. Röken trycks bort från detektorn. Detektorn är dessutom av joniserande typ, vilket inte detekterar en pyrolysisbrand lika effektivt som en optisk detektor.

ERFARENHETER OCH FÖRSLAG

Äldre armaturer bör kontrolleras och eventuellt bytas ut (äldre än 15-20 år). Samtliga armaturer, framförallt äldre, bör vara utrustade med säkerhetsglimtändare. Vid nyinstallation av ett automatiskt brandlarm skall alltid leveransbesiktning utföras (RUS 110:5). I den här typen av anläggningar bör kanske optiska detektorer finnas som ett komplement till de joniserande. Alternativt bör joniserande detektorer ersättas av optiska.